

Aspiracje rodzinne młodzieży

25 grudnia 2025

Aspiracje rodzinne młodzieży w świetle badań własnych

Rodzina jest podstawową grupą społeczną, cechuje ją więź formalna określająca wzajemne obowiązki, a także wspólnota materialna i mieszkaniowa oraz zespół pełnionych przez nią funkcji. To w rodzinie powstają pierwsze wzorce, kształtuje się osobowość i to rodzina wpływa na powstawanie pragnień, dążeń młodego człowieka. Analiza odpowiedzi badanej młodzieży pokazuje ich spojrzenie na więzi rodzinne oraz na aspiracje rodzinne.

Pierwsze pytanie brzmiało: „Czy planujesz założenie rodziny?”

Tabela 9a. *Plany dotyczące założenia rodziny*

Plany dotyczące założenia rodziny	Osoby o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych i negatywnych		Osoby o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych i negatywnych	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Nie planuję założenia rodziny	1	3,2	1	3,2

Planuję zaraz po maturze	–	–	–	–
Planuję w trakcie studiów	–	–	1	3,2
Po zdobyciu zawodu i usamodzielnieniu się	2	6,4	8	25,8
Nie mam zdania	1	3,2	–	–

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9b. *Plany dotyczące założenia rodziny*

Plany dotyczące założenia rodziny	Osoby o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych		Osoby o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatnej przy ocenie cech negatywnych		Razem	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Nie planuję założenia rodziny	1	3,2	1	3,2	4	12,9
Planuję zaraz po maturze	–	–	–	–	–	–

Planuję w trakcie studiów	–	–	–	–	1	3,2
Po zdobyciu zawodu i usamodzielnieniu się	15	48,4	–	–	25	80,6
Nie mam zdania	–	–	–	–	1	3,2

Źródło: opracowanie własne

Wśród osób o samoocenie adekwatnej, dwóch badanych (6,4%) uznało, że najlepszym czasem na założenie rodziny jest moment po zdobyciu zawodu i usamodzielnieniu się. Jedna osoba (3,2%) uznała, że nie planuje założenia rodziny, a jedna (3,2%) stwierdziła, że nie ma na ten temat zdania.

U osób o samoocenie zawyżonej, większość, bo ośmiu badanych (25,8%) stwierdziło, że założą rodzinę dopiero, gdy się usamodzielnia. Jedna osoba (3,2%) w trakcie studiów oraz jedna (3,2%) nie wiąże z tym swoich planów.

W grupie osób o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych, sytuacja wygląda następująco: zdecydowana większość, bo piętnaście osób (48,4%) chciałoby założyć swą rodzinę po zdobyciu zawodu i usamodzielnieniu się. Jest w tej grupie także jedna osoba, która nie planuje mieć swej rodziny.

Również ankietowany o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatnej przy ocenie cech negatywnych nie planuje w przyszłości założenia rodziny.

Sumując wszystkie odpowiedzi, można stwierdzić, iż znaczna większość badanych – dwadzieścia pięć osób odpowiedziało, że pragnie założyć swą rodzinę po zdobyciu zawodu i usamodzielnieniu się, co może świadczyć o dużym poczuciu odpowiedzialności za swych najbliższych. Cztery osoby (12,9%) – nie planuje wcale założenia rodziny, a jedna (3,2%) w

trakcie studiów oraz jedna nie posiada zdania na ten temat.

Następne pytanie sprawdza, jakie cechy osobowe w relacjach rodzinnych są dla badanych najważniejsze.

Tabela 10a. *Najważniejsze cechy osobowe w relacjach rodzinnych.*

Najważniejsze cechy osobowe w relacjach rodzinnych	Osoby o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych i negatywnych		Osoby o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych i negatywnych	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Miłość	3	9,7	10	32,2
Zrozumienie	2	6,4	10	32,2
Zgoda	2	6,4	8	25,8
Tolerancja	1	3,2	6	19,4
Zaufanie	4	12,9	9	29
Stawianie wymagań	–	–	1	3,2
Dawanie swobody	–	–	–	–
Zazdrość	–	–	–	–
„Pozwalanie na wszystko”	–	–	–	–
Szczerość	–	–	–	–

Źródło: opracowanie własne

Tabela 10b. *Najważniejsze cechy osobowe w relacjach rodzinnych.*

Najważniejsze cechy osobowe w relacjach rodzinnych	Osoby o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych		Osoby o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatnej przy ocenie cech negatywnych		Razem	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Miłość	14	45,2	1	3,2	28	90,3
Zrozumienie	15	48,4	–	–	27	87,1
Zgoda	9	29	–	–	19	61,3
Tolerancja	10	32,2	–	–	17	54,8
Zaufanie	15	48,4	1	3,2	29	93,5
Stawianie wymagań	5	16,1	–	–	6	19,4
Dawanie swobody	2	6,4	1	3,2	3	9,7
Zazdrość	–	–	–	–	–	–
„Pozwalanie na wszystko”	–	–	–	–	–	–
Szczerość	1	3,2	–	–	1	3,2

Źródło: opracowanie własne

Jak obrazuje powyższa tabela, dla osób o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych i negatywnych, najważniejsze jest zaufanie, które uzyskało cztery głosy (12,9%) na drugim

miejscu jest miłość z trzema głosami (9,7%), następnie z dwoma (6,4%) – zrozumienie i zgoda, a na ostatnim miejscu z jednym głosem – tolerancja.

Wśród badanych o samoocenie zawyżonej, na równorzędnym miejscu z dziesięcioma głosami (32,2%) jest miłość i zrozumienie, następnie w hierarchii ważności z dziewięcioma głosami, co daje 29%, znalazło się zaufanie, następnie z ośmioma (25,8%) – zgoda i z sześcioma (19,4%) – tolerancja.

U osób o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie negatywnych hierarchia ważności tych cech ustawia się nieco inaczej. Najważniejsze dla nich z piętnastoma głosami jest zrozumienie i zaufanie. O jeden głos mniej ma miłość – czternaście głosów (45,2%). Dziesięć głosów oddano na tolerancję (32,2%), dziewięć (29%) na zgodę, pięć (16,1%) na stawianie wymagań, dwa na dawanie swobody (6,4%) oraz jedna osoba (3,2%) wskazała na szczerość.

Natomiast badany o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatnej przy ocenie cech negatywnych uważa, że najważniejsza dla niego jest miłość, zaufanie oraz dawanie swobody.

Podsumowując należy stwierdzić, iż najważniejsze dla respondentów jest zaufanie z dwudziestoma dziewięcioma głosami (93,5%). Na drugim miejscu znajduje się miłość z dwudziestoma ośmioma (90,3%). O jeden głos mniej ma zgoda, siedemnaście (54,8%) – ma tolerancja, sześć (19,4%) – stawianie wymagań, trzy (9,7%) – dawanie swobody oraz jeden (3,2%) – szczerość. Należy podkreślić, iż nikt z badanych nie zaznaczył zazdrości i „pозwalania na wszystko”, jako pozytywnych wzorców osobowych.

Reasumując odpowiedzi badanych dotyczące ich aspiracji rodzinnych, należy zauważyć, że ankietowana młodzież do swej przyszłej rodziny podchodzi odpowiedzialnie, na co wskazuje największa ilość odpowiedzi, że chcą założyć rodzinę dopiero

po usamodzielnieniu się i zdobyciu zawodu. Dla badanych najważniejsze jest zaufanie, miłość, obok zrozumienia i zgody.

Aspiracje rodzinne młodzieży w teorii

Aspiracje rodzinne młodzieży stanowią istotny obszar zainteresowań pedagogiki, socjologii wychowania oraz psychologii rozwojowej, ponieważ odzwierciedlają zarówno indywidualne dążenia młodych ludzi, jak i przemiany zachodzące we współczesnym społeczeństwie. Pojęcie aspiracji rodzinnych odnosi się do wyobrażeń, planów i oczekiwań młodzieży dotyczących przyszłego życia rodzinnego, w tym formy związku, posiadania dzieci, podziału ról rodzinnych oraz relacji między jej członkami. Aspiracje te kształtują się na styku doświadczeń wyniesionych z rodziny pochodzenia, oddziaływań środowiska szkolnego, wpływu grup rówieśniczych oraz przekazów kulturowych obecnych w mediach i przestrzeni publicznej.

W pedagogice aspiracje rodzinne młodzieży są analizowane jako ważny element procesu socjalizacji i internalizacji norm społecznych. Młodzi ludzie, obserwując funkcjonowanie własnych rodzin, uczą się określonych wzorców relacji małżeńskich i rodzicielskich, które następnie stają się punktem odniesienia dla ich własnych planów życiowych. Jednocześnie nie są to procesy bierne, ponieważ młodzież dokonuje selekcji i reinterpretacji obserwowanych modeli, często dystansując się od tych elementów życia rodzinnego, które ocenia negatywnie. W ten sposób aspiracje rodzinne stają się wyrazem zarówno kontynuacji, jak i zmiany międzypokoleniowej.

Rodzina pochodzenia odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu aspiracji rodzinnych młodzieży, dostarczając pierwszych doświadczeń emocjonalnych, normatywnych i organizacyjnych. Atmosfera panująca w domu, jakość relacji między rodzicami oraz sposób rozwiązywania konfliktów mają istotny wpływ na to, jak młodzi ludzie postrzegają instytucję rodziny. Pedagogiczne badania wskazują, że młodzież wychowująca się w rodzinach charakteryzujących się stabilnością emocjonalną i wsparciem

częściej formułuje pozytywne aspiracje rodzinne, oparte na wartościach bliskości, odpowiedzialności i wzajemnego szacunku.

Jednocześnie należy podkreślić, że aspiracje rodzinne młodzieży coraz częściej kształtują się w warunkach pluralizmu form życia rodzinnego. Współczesna młodzież dorasta w świecie, w którym obok tradycyjnego modelu rodziny funkcjonują różnorodne alternatywne formy związków i gospodarstw domowych. Z perspektywy pedagogiki oznacza to, że młodzi ludzie mają dostęp do szerokiego repertuaru wzorców, co sprzyja indywidualizacji aspiracji, ale jednocześnie może prowadzić do niepewności i ambiwalencji w planowaniu przyszłości rodzinnej.

Istotnym czynnikiem wpływającym na aspiracje rodzinne młodzieży są również zmiany społeczno-ekonomiczne. Wydłużenie okresu edukacji, niepewność na rynku pracy oraz rosnące znaczenie samorealizacji zawodowej sprawiają, że decyzje dotyczące zakładania rodziny są coraz częściej odkładane w czasie. Pedagogika społeczna wskazuje, że młodzież coraz częściej postrzega rodzinę jako projekt wymagający odpowiednich zasobów materialnych i emocjonalnych, co wpływa na kształt ich aspiracji i oczekiwań wobec przyszłego życia rodzinnego.

Ważną rolę w kształtowaniu aspiracji rodzinnych odgrywa szkoła jako instytucja wychowawcza. Poprzez realizację programów wychowawczych i profilaktycznych szkoła może wspierać młodzież w refleksji nad wartościami rodzinnymi, odpowiedzialnością za innych oraz znaczeniem relacji interpersonalnych. Pedagogiczne oddziaływania szkoły nie polegają na narzucaniu określonych modeli życia rodzinnego, lecz na tworzeniu przestrzeni do dyskusji i krytycznego myślenia, które pozwalają młodym ludziom świadomie kształtować własne aspiracje.

Aspiracje rodzinne młodzieży są również silnie powiązane z systemem wartości, jaki młodzi ludzie internalizują w toku wychowania. Wartości takie jak miłość, wierność,

bezpieczeństwo emocjonalne czy wzajemne wsparcie nadal zajmują wysokie miejsce w hierarchii deklarowanych celów życiowych młodzieży. Pedagogiczne analizy pokazują, że mimo zmian obyczajowych i kulturowych rodzina pozostaje dla wielu młodych ludzi ważnym punktem odniesienia, a aspiracje rodzinne nie ulegają zanikowi, lecz przekształceniu.

Z perspektywy pedagogiki istotne jest również uwzględnienie różnic indywidualnych i środowiskowych w kształtowaniu aspiracji rodzinnych młodzieży. Czynniki takie jak poziom wykształcenia rodziców, sytuacja materialna rodziny czy miejsce zamieszkania mogą wpływać na sposób postrzegania przyszłego życia rodzinnego. Młodzież z różnych środowisk może formułować odmienne aspiracje, co stanowi wyzwanie dla działań wychowawczych i edukacyjnych podejmowanych przez szkołę i inne instytucje społeczne.

Współczesna pedagogika zwraca uwagę na znaczenie wspierania młodzieży w procesie planowania przyszłości rodzinnej bez presji i stereotypów. Aspiracje rodzinne nie powinny być oceniane wyłącznie przez pryzmat ich zgodności z tradycyjnymi normami, lecz jako wyraz indywidualnych wyborów i dążeń młodych ludzi. Takie podejście sprzyja kształtowaniu postaw odpowiedzialności i autonomii, które są niezbędne do budowania dojrzałych relacji rodzinnych w przyszłości.

Podsumowując, aspiracje rodzinne młodzieży stanowią złożone zjawisko pedagogiczne, uwarunkowane wieloma czynnikami indywidualnymi i społecznymi. Ich analiza pozwala lepiej zrozumieć potrzeby, lęki i oczekiwania młodego pokolenia wobec przyszłego życia rodzinnego. Dla pedagogiki wiedza ta ma szczególne znaczenie, ponieważ umożliwia projektowanie działań wychowawczych wspierających młodzież w świadomym i odpowiedzialnym kształtowaniu własnej drogi życiowej, w której rodzina nadal odgrywa istotną, choć zmieniającą się rolę.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w

pisaniu prac.